

PORUKE SA XVIII MEĐUNARODNOG SAVETOVANJA UDRUŽENJA ZA PRAVO OSIGURANJA SRBIJE „SRAZMERNOST I PRAVNA IZVESNOST U PRAVU OSIGURANJA”, ODRŽANOG NA PALIĆU, 21-22. APRILA 2017. GODINE / MESSAGES FROM THE XVIII INTERNATIONAL ANNUAL CONFERENCE OF THE INSURANCE LAW ASSOCIATION OF SERBIA „PROPORTIONALITY AND LEGAL CERTAINTY IN INSURANCE LAW” PALIC, 21-22 APRIL 2017

Polazeći od opšteprihvaćenih stavova Udruženja za pravo osiguranja Srbije usvojenih i potvrđivanih na svim održanim godišnjim savetovanjima Udruženja od 2005. godine o delatnoj ulozi koju treba da ima aktivnost Udruženja u procesu usklađivanja osiguranja Srbije sa osiguranjem EU i stava da Poruke, kao završna faza rasprava koje se vode na godišnjim savetovanjima Udruženja, treba da predstave sadržinu glavnih predloga za našeg zakonodavca i društva za osiguranje u cilju preduzimanja reformi prava osiguranja koje prate njegov razvoj u pravu osiguranja najrazvijenijih država EU koji su izneti i usvojeni u toku Savetovanja Udruženja ove godine na generalnu temu „Srazmernost i pravna izvesnost u pravu osiguranja”, održanom na Paliću, 21. i 22. aprila 2017. godine, autori referata pripremljenih za ovo Savetovanje, stručnjaci sa akademskim obrazovanjem u društvima za osiguranje i institucijama čija profesionalna delatnost obuhvata osiguranje, na osnovu odabranih radova objavljenih u Zborniku radova Savetovanja i vođene diskusije na Savetovanju, su usvojili i javnosti upućuju radi postizanja istaknutih ciljeva nove predloge sadržane u sledećim:

PORUKAMA

Zakonsko regulisanje posledica povreda ugovorom o osiguranju predviđenih obaveza za osiguranika u radnom tekstu Nacrta Građanskog zakonika Republike Srbije

Modernizacija ugovornog prava osiguranja kroz unapređenje i redefinisane standarda zaštite slabije ugovorne strane odvijala se u poslednjih deceniju i po u brojnim reformisanim evropskim pravnim sistemima: nemačkom, austrijskom, švajcarskom i drugim. Pri tome, primetna je tendencija primene principa srazmernosti u pravnom regulisanju obaveza ugovarača osiguranja i osiguranika, čija se odgovornost za kršenje zakonskih i / ili ugovornih obaveza ceni prema stepenu krivice. To je dovelo do ublažavanja sankcija po ugovarača osiguranja i sužavanja ovlašćenja osiguravača da ugovor o osiguranju mogu da otkazu ili ugovaraču osi-

guranja, odnosno osiguraniku uskrate / odbiju pravo na isplatu naknade osiguranja bez obzira na oblik i stepen krivice ugovarača osiguranja u neispunjavanju ugovornih obaveza.

Kada je reč o Radnom tekstu Građanskog zakonika Srbije (dalje u tekstu: RT GZ) od 15. maja 2015. godine, težnja predlagača zakonskih odredaba bila je usmerena na predloge rešenja kojima bi se ugovor o kopnenom osiguranju regulisan Zakonom o obligacionim odnosima iz 1978. godine (dalje u tekstu: ZOO) reformisao tako da se ostvari uravnotežena zaštita opravdanih interesa ugovarača i / ili osiguranika sa interesima osiguravača u onim pravnim odnosima u kojima u ranije donetim zakonima o tome na štetu osiguranika nije dovoljno vođeno računa. Smatramo da taj cilj nije postignut u RT GZ u domenu regulisanja posledica povreda ugovorom o osiguranju ustanovljenih obaveza za osiguranika.

I pored brojnih predloga osnovnih i alternativnih rešenja koja su upućena Komisiji Vlade Republike Srbije za izradu Građanskog zakonika, u oblasti regulisanja pravnih posledica neispunjenja nekih ugovorenih obaveza, u RT GZ je u čl. 1433 u celosti preuzeta odredba čl. 918 važećeg ZOO, koja je u suprotnosti sa savremenim rešenjima iz uporednih pravnih sistema ugovornog prava osiguranja. Njome je propisano da su ništave odredbe ugovora o osiguranju koje predviđaju da osiguranik gubi pravo na naknadu iz osiguranja ili sumu osiguranja ako posle nastupanja osiguranog slučaja ne izvrši neku od ugovorenih obaveza. Navedeno zastarelo zakonsko rešenje ZOO i RT GZ ne uzima u obzir činjenicu da povreda ugovorne obaveze koju ima osiguranik ili ugovarač osiguranja posle nastupanja osiguranog slučaja može da bude u uzročnoj vezi sa nastupanjem ili utvrđivanjem nastupanja osiguranog slučaja, ili sa utvrđivanjem postojanja obaveze plaćanja naknade osiguravača ili njenog obima i ne vodi računa o obliku i stepenu krivice ugovarača osiguranja / osiguranika za povredu ove kategorije obaveze, kao što je to uređeno u Zakonu o ugovoru o osiguranju Nemačke i Zakonu o ugovoru o osiguranju Austrije. Navedena uporedna prava dosledno i u potpunosti propisuju srazmernost prava osiguravača u odnosu na svoju obavezu nadokna-

de osigurane štete prilagođeno subjektivnom doprinosu ugovarača osiguranja u povredi ugovornih obaveza. Opšte prihvaćeno rešenje u navedenim pravima je da osiguravač ima pravo da odbije isplatu naknade / oslobodi se obaveze na naknadu ako je ugovorena obaveza povređena namerno, a ako je ugovorna obaveza povređena grubom nepažnjom da snizi naknadu srazmerno stepenu krivice osiguranika. Zato odredbe RT GZ izvesno neopravdano pogoduju interesima i onog ugovarača osiguranja ili osiguranika koji je kriv i sa visokim intenzitetom krivice za povredu ugovorom preuzetih obaveza nakon nastupanja osiguranog slučaja, jer ne vodi računa da povreda može da utiče na nastupanje ili utvrđivanje nastupanja osiguranog slučaja ili utvrđivanje postojanja obaveze plaćanja naknade osiguravača ili njenog obima.

Iz gore navedenog jasno je u kojem pravcu je neophodno izvršiti izmenu navedenog člana RT GZ da bi se on uskladio sa savremenim regulisanjem posledica povrede ugovornih obaveza u pravu evropskih država koje imaju najrazvijenije ugovorno pravo osiguranja. Zato, pravo osiguravača na smanjenje svoje obaveze ili osigurane nadoknade, odnosno sankcije za povredu ugovornih obaveza koje se ne odnose na velike rizike treba relativno prinudnom odredbom RT GZ vezati za stepen krivice ugovarača osiguranja bez obzira na kategoriju u koju prekršena obaveza ulazi, kao što je to na opšti način učinjeno i u Zakonu o ugovoru o osiguranju Švajcarske ili u Principima evropskog ugovornog prava osiguranja u vezi sa ugovorenim obavezama ugovarača, odnosno osiguranika kojima se smanjuje rizik ili sprečava njegovo pogoršanje. Sa druge strane, ako se želi da se rešenja RT GZ detaljnim regulisanjem još više približe savremenom regulisanju posledica povreda ugovorom ustanovljenih obaveza u evropskim pravima, neophodno je da se vrste sankcija za povredu ugovornih obaveza propišu i prema kategorijama obaveza koje ZOO ne poznaje. To su ugovorne obaveze pre nastupanja osiguranog slučaja, obaveze kojima se smanjuje rizik ili sprečava njegovo pogoršanje i druge kategorije u okviru osnovnih (pre i posle nastupanja osiguranog slučaja, u toku trajanja ugovora) i prema njihovim osobnostima. Pravni sistemi Austrije i Nemačke mogu za naš Građanski zakonik da budu model regulisanja sankcija koje se mogu ugovoriti za njihovu povredu u okviru kojih će se takođe propisati odgovarajući oblik ili stepen krivice osiguranika kao merilo za njihovo određivanje.

Cilj koji treba postići izmenom čl. 1433 RT GZ je da se ograniči volja osiguravača da sam u uslovima osiguranja jednostrano određuje, po pravilu, najteže sankcije za povredu ovih dužnosti u vidu gubitka prava na naknadu, često bez obzira na oblik i stepen krivice koju je

ispoljio ugovarač osiguranja, odnosno osiguranik prilikom povrede obaveze i na moguće posledice njihove povrede.

Osiguranje od profesionalne građansko-pravne odgovornosti direktora i članova izvršnog odbora, odnosno drugih rukovodilaca

Osiguranje od odgovornosti direktora i članova izvršnog odbora ili osiguranje od odgovornosti rukovodilaca je takvo osiguranje koje pokriva odgovornost direktora i članova izvršnog odbora za štete pričinjene trećim licima koje su nastale kao rezultat grešaka i propusta u upravljanju i donošenju odluka, kao i zbog zloupotrebe poverenja. Kako se širi poslovanje, uvode nova tehnološka rešenja i podiže složenost poslova koje kompanija obavlja, rastu i izvori odgovornosti i rizik da se protiv direktora i članova izvršnog odbora pokrenu parnice. Zato ovo osiguranje ima sve veći značaj i trebalo bi da ga u Republici Srbiji imaju svi direktori i članovi izvršnog odbora nezavisno od oblika vlasništva nad kompanijom.

S obzirom na nizak nivo razvijenosti korporativnog upravljanja u privrednim društvima u Republici Srbiji, ova vrsta osiguranja od odgovornosti je nerazvijena i vrlo mali broj osiguravača ga ima u ponudi. To je bio razlog zbog kojeg tražnja za ovim osiguranjem uglavnom dolazi od kompanija koje posluju u stranom vlasništvu. Uslovi osiguranja od odgovornosti direktora i članova izvršnog odbora domaćih osiguravača, po pravilu, su prilično zastareli i nepotpuno regulišu odgovornost direktora, dok se u nekim uslovima ne regulišu povreda fiducijarnih dužnosti direktora. Regulisanje ove vrste osiguranja u uslovima osiguranja samo prema zakonom propisanom minimumu često ne odgovara potrebama osiguranika, jer građansko-pravna odgovornost obuhvata daleko veći dijapazon odnosa i okolnosti koje mogu biti izvor te odgovornosti. Zato je opravdan utisak da domaći osiguravači ovom osiguranju nisu posvetili dovoljno pažnje prilikom sastavljanja uslova osiguranja, što bi u budućnosti trebalo da urade ukoliko žele da prate standarde u razvijenim državama u ovoj oblasti. Ukoliko domaći osiguravači ne poboljšaju svoje uslove osiguranja, to bi za posledicu moglo da ima da kompanije koje žele da zaključe ovo osiguranje, ugovor o osiguranju zaključe sa nekim od stranih osiguravača (tzv. prekogranično osiguranje). To se naročito odnosi na kompanije u stranom vlasništvu. Na praktičnom planu, ako uslovi osiguranja od odgovornosti direktora, članova izvršnog odbora i drugih rukovodilaca domaćih osiguravača ne pretrpe korekcije, ponuda domaćih osiguravača postojaće samo *pro forma* i neće

pobuditi veći interes za ovim osiguranjem jer suštinski ne odgovara standardima ovog osiguranja u državama u kojima je ovo osiguranje razvijeno.

Oživotvorenje u Republici Srbiji Evropskog okvira za vansudsko rešavanje sporova iz osiguranja od odgovornosti imalaca motornih vozila

Vansudsko rešavanje sporova iz osiguranja predstavlja poželjan način zaštite potrošača usluga osiguranja i model rešavanja sporova kojim se obezbeđuje bolje funkcionisanje tržišta osiguranja s obzirom da se njegovom afirmacijom i primenom izbegavaju, za potrošača, skupi i dugi sporovi.

Zakonom o osiguranju Republike Srbije iz 2015. godine (dalje u tekstu: ZO) ustanovljena je obaveza informisanja korisnika usluga osiguranja, što predstavlja značajno približavanje pravu EU kada je reč o zaštiti potrošača usluga osiguranja, ali je jedna veoma važna oblast ostala neregulirana. To je pravo na informisanje o vansudskom rešavanju sporova iz osiguranja. Neobaveštenost potrošača o ovom značajnom delu zaštite potrošača osiguravajućih usluga koje postoji i u nekim državama članicama EU predstavljao je jedan od glavnih razloga za uvođenje navedene obaveze informisanja. Zato smatramo da izgradnja efikasnog regulatornog okvira zaštite potrošača usluga osiguranja zahteva i usvajanje Zakona o vansudskom (alternativnom) rešavanju potrošačkih sporova bez obzira na to što su određeni mehanizmi vansudske zaštite osiguranika ustanovljeni Odlukom Narodne banke Srbije o načinu zaštite prava i interesa korisnika usluga osiguranja (*Službeni glasnik RS*, br. 55/2015, dalje u tekstu: Odluka). Treba imati u vidu da navedena Odluka ne predstavlja alternativu vansudskom rešavanju sporova, jer kada odlučuju o prigovoru osiguranika ni osiguravači ni NBS nemaju nadležnost za rešavanje predmeta spora i donošenje odluke kojom se odlučuje o pravu ili interesu potrošača. Tako se postojeći pravni okvir zasniva na rešenjima koja predstavljaju smetnju uspostavljanju efikasnog i konzistentnog mehanizma alternativnog rešavanja sporova iz osiguranja. Zbog toga bi ovim zakonom trebalo da se jasno definiše institut vansudskog rešavanja potrošačkih sporova, a zatim da se svaki od njih uredi u skladu sa evropskim dostignućima.

Zakon o obaveznom osiguranju u saobraćaju (dalje u tekstu: ZOOS) je primer zakona kojim je učinjen korak ka institucionalnom razvoju mehanizma vansudskog odlučivanja. ZOOS je uveo vansudski put rešavanja o pravima oštećenih lica, uredio elemente od značaja za zaštitu oštećenih lica, od kojih su najbitniji uvođenje obaveze prethodnog vansudskog odlučivanja

o zahtevu u rokovima propisanim zakonom i nemogućnost pokretanja sudskog postupka protiv osiguravača do isteka ovih rokova.

Smatramo da prilikom sledećih izmena ZOOS treba, po ugledu na konsolidovanu Direktivu 2009/103/EC u vezi sa osiguranjem od građanske odgovornosti tokom upotrebe motornih vozila, uvesti dve značajne izmene u cilju popravljivanja regulatornog okvira zaštite oštećenih lica u ZOOS i njegovog usklađivanja sa, u ovoj direktivi, Evropskim okvirom za vansudsko rešavanje sporova iz osiguranja od odgovornosti imalaca motornih vozila. Pre svega, rok za odlučivanje o odštetnom zahtevu oštećenog lica u mirnom postupku treba urediti jedinstveno, u granicama pomenute direktive. Osim toga, ako su osnov odgovornosti ili iznos štete sporni treba istaći obavezu osiguravača da oštećenom dostavi obrazloženi odgovor na odštetni zahtev koji sadrži komentar svih tačaka iz odštetnog zahteva. Obaveza osiguravača mora biti precizno regulisana imajući u vidu značaj odgovora za sudsku zaštitu prava oštećenog lica koji nije zadovoljan odlukom osiguravača o odštetnom zahtevu.

Radi ostvarivanja prava potrošača na vansudsko rešavanje sporova iz osiguranja ističemo obavezu osiguravača da obavesti potrošača i o ostalim načinima vansudskog alternativnog rešavanja sporova. Iako ZO ne pominje izričito informisanje o alternativnom rešavanju sporova u osiguranju, smatramo da je informisanje o ovom pravu potrošača i uspostavljanje mreže vansudskih tela rešavanja sporova iz osiguranja u interesu ne samo potrošača, već i tržišta osiguranja.

Zaštita interesa korisnika turističkih usluga ugovorom o osiguranju za slučaj nesolventnosti organizatora putovanja

Zaštita interesa putnika obezbeđuje se normiranjem uslova za obavljanje turističke delatnosti, propisivanjem posebnih pravila o sigurnosti putnika, o sadržini ugovora koji se zaključuju tim povodom, kao i sprovođenjem nadzora nad radom pružaoca usluga od strane nadležnih organa.

Iako su propisi koji su počeli da se primenjuju tokom 2016. godine u Republici Srbiji na bolji način uredili garanciju putovanja, može se raditi na njihovom daljem poboljšanju u cilju unapređenja zaštite korisnika garancije putovanja i usklađivanja sa pravnim tekuvinama EU.

Primena Direktive 90/314 o paket aranžmanima, aranžmanima za odmor i aranžmanima za organizovanje putovanja u srpsko pravo u odredbama Zakona o zaštiti potrošača (dalje u tekstu: ZZP) nije odgovarajuća s obzirom na to da je time postignuto uže perso-

nalno polje primene od onog koje ova direktiva pruža. S obzirom na to da se ugovor o organizovanju putovanja na odgovarajući način uređuje u RT GZ Srbije, smatramo da je bolje rešenje da se odredbe pomenute direktive, odnosno Direktive 2015/2302/EU Evropskog parlamenta i Saveta od 25. novembra 2015. o putovanjima u paket aranžmanima (dalje u tekstu: Direktiva 2015/2302/EU) primene u GZ Srbije. Iz navedenih razloga neophodno je da se u ZZP u čl. 108 usklade definicije termina „putnik” i „organizator putovanja” sa formulacijom iz čl. 1107 RT GZ Srbije u pogledu prava potrošača na odustanak od ugovora sa pravom na povraćaj celokupnog iznosa za slučaj da ne dobije informaciju o garancijama putovanja u skladu sa zakonom.

U srpsko pravo bi trebalo uneti izričitu odredbu kojom bi se obaveza obezbeđenja garancije putovanja za slučaj nesolventnosti odnosila i na posrednika u organizovanju putovanja, što je u skladu sa zahtevima Direktive 2015/2302/EU. Ova garancija bi mogla biti određena u manjem iznosu od one koja se zahteva od organizatora putovanja imajući u vidu poslovni promet posrednika u organizovanju putovanja iz prethodne godine.

Veoma je važno regulisati obavezu osiguravača da korisnike osiguranja informišu o slučajevima kada je isključena obaveza osiguravača putem standardnog obrasca za informisanje putnika.

Iako su razlike koje su uočene u uslovima osiguranja neznatne, možemo da konstatujemo da su uslovi osiguranja srpskih osiguravača usaglašeni. Sa druge strane, neka od predviđenih isključenja iz osiguranja mogu ugroziti interese korisnika garancije i dovesti u pitanje opravdanost obezbeđenja garancije putovanja za slučaj nesolventnosti putem ugovora o osiguranju. Zato bi osiguravači mogli da preispitaju opravdanost pojedinih isključenja iz osiguranja koja su predviđena važećim uslovima.

Propisima kojima se uređuje garancija putovanja bi trebalo predvideti pravo korisnika garancije na neposredan i безусловan zahtev prema davaocu garancije, odnosno osiguravaču ili banci u slučaju nesposobnosti plaćanja. Istim propisom bi trebalo ograničiti pravo osiguravača na prigovore koje može istaći korisniku osiguranja. U cilju bolje zaštite korisnika garancije bi bilo i propisivanje obaveze za osiguravača da isplati nesporni deo obaveze bez posebnog zahteva korisnika osiguranja. Saglasno zahtevima Direktive 2015/2302/EU i povezanim putnim aranžmanima i merodavnim odlukama Evropskog suda pravde, potrebno je preispitati odredbu Pravilnika o vrsti i uslovima garancije putovanja, načinu aktiviranja i drugim uslovima koje mora da ispuni organizator putovanja u zavisnosti od vrste organizovanog putovanja (*Službeni glasnik RS*, br.

2/2016) koja dozvoljava da realan iznos potraživanja po korisniku garancije putovanja može biti srazmerno snižen u slučaju da iznos potraživanja svih korisnika garancije prekoračuje ugovoren ukupan limit pokrića (čl. 15, st. 7). Garancija putovanja bi trebala da bude u korelaciji sa konkretnim paket aranžmanom i obezbeđena u visini koja će omogućiti da se sve eventualno nastale obaveze zbog nesolventnosti organizatora putovanja isplate.

Pravni aspekti sistema upravljanja u društvu za osiguranje i princip srazmernosti prema Direktivi o solventnosti II

Saglasno principima OECD koji se odnose na upravljanje u osiguranju, upravljanje rizikom je proces koji sprovodi uprava, rukovodstvo i drugi zaposleni u društvu radi uspostavljanja i ostvarivanja strategije društva.

Sistem upravljanja se usklađuje sa veličinom i organizacionom strukturom društva za osiguranje, obimom aktivnosti i vrstama osiguranja koje društvo obavlja i predstavlja deo celovitog sistema korporativnog upravljanja. Od posebnog značaja za sistem upravljanja je da sve kontrolne funkcije, kako interne tako i eksterne, raspoložu potrebnim autoritetom i stručnim kvalifikacijama, te da su nezavisne u obavljanju svojih nadležnosti. Zato ispunjenost posebnih kriterijuma za izbor članova uprave treba shvatiti sa aspekta nužnosti i oportuniteta kao neophodne selekcije između kandidata za izbor za ovu funkciju u društvu za osiguranje. Ovakav pristup našeg pravnog sistema, koji sledi savremene trendove komunitarnog prava i prava razvijenih tržišnih privreda, može se smatrati izuzetno pozitivnim i afirmativnim na putu ka prudentnoj i odgovornoj upravi društva za osiguranje. Takođe, ovakva rešenja trasiraju put ka stvaranju profesionalne uprave.

Novi regulatorni zahtevi solventnosti će biti na izvestan način izazov posebno za društva za osiguranje koja u prethodnom periodu nisu imala dovoljan ni adekvatan sistem upravljanja, odnosno sistem identifikacije, kontrole i kontinuiranog praćenja rizika. Pažnja društava za osiguranje svakako mora biti usmerena na uspostavljanje sistema integrisanog i sveobuhvatnog upravljanja rizicima, što će usloviti povećanje profesionalizma u delatnosti osiguranja, stručnu i visoko profesionalnu upravu i nosioce ključnih funkcija.

Neophodni mehanizmi korporativnog upravljanja te sistema upravljanja (rizicima) o kojima treba raspravljati u društvu za osiguranje su, bez sumnje, uvođenje određenih standarda u proces donošenja odluka, sagledavanje i utvrđivanje lične odgovornosti, kao i iznalaženje mehanizama za predupređivanje rizika, te

druge mere u cilju sprečavanja nastanka šteta ili smanjenja štetnih posledica po društvo i treća lica. Svi navedeni mehanizmi treba da deluju *ex ante*, te da budu, pre svega, u funkciji prevencije, pri čemu treba uspostaviti i mehanizme *post festum* delovanja, kako bi se obezbedila celovita i adekvatna zaštita korisnika usluga osiguranja.

Treba prihvatiti da konstelacija odnosa u vezi sa nadzorom osiguranja prema regulatornom okviru Republike Srbije pruža bezbroj ovlašćenja za organ nadzora, ali sa druge strane mora biti i obavezujuća i nositi određeni stepen odgovornosti za eventualne propuste u radu. Od uspešnosti i odgovornosti organa nadzora u obavljanju zakonom propisanih nadležnosti, a uz uvažavanje i praćenje okolnosti svakog konkretnog slučaja i pravilnu primenu načela srazmernosti, u mnogome zavisi i potpuna i celovita usklađenost poslovanja svih subjekata nadzora sa zakonom. Zato bi u društvima za osiguranje trebalo veću pažnju usmeriti na preventivno delovanje, kao pomoć u razumevanju i pravilnoj primeni određenih regulatornih zahteva, naročito u vezi sa kompleksnom materijom upravljanja rizicima.

Neki oblici povrede prava konkurencije u osiguranju Srbije

Poslovanje bazirano na fer konkurenciji danas se smatra kao jedini moralno i društveno prihvatljivi način tržišne utakmice, zasnovane na shvatanju o jednakim uslovima za sve učesnike na tržištu.

Na tržištu osiguranja restriktivni sporazumi najčešće su usmereni na dogovaranje visina premija ili provizija, te na ugovaranje zajedničkog nastupa na tržištu u cilju eliminisanja drugih konkurenata. Time se utiče na diktiranje uslova prodaje polisa i ugovaranje identičnih uslova poslovanja, čime se ostvaruje veći profit koji je rezultat neprihvatljivog dogovora, a ne racionalizacije troškova i kvalitetnijeg opsega pruženih usluga.

Pravo konkurencije Republike Srbije, u sektoru osiguranja, još uvek nije u potpunosti harmonizovano sa

pravom EU. Ovo pogotovo važi za obavezno osiguranje od autoodgovornosti. Saglasno odredbama ZOOS, društva za osiguranje obavezna su da primenjuju zajedničke uslove osiguranja, premijski sistem sa jedinstvenim osnovama premije osiguranja za te poslove i minimalnu tarifu. Time je eliminisana cenovna utakmica između osiguravača, pa osiguranici imaju samo mogućnost izbora kod kog osiguravača će se osigurati rukovodeći se kvalitetom usluga osiguravača prilikom zaključenja i izvršenja obaveza iz ugovora o osiguranju. To je normativno rešenje koje je napušteno u EU, zbog čega bi trebalo brisati čl. 108 ZOOS i ne čekati da on prestane da se primenjuje zbog pristupanja Srbije EU. Bilo bi saglasno načelima modernog prava konkurencije, da Udruženje osiguravača Srbije, kako je ranije bilo normirano, izradi tarifu premija sa jedinstvenim stopama tehničke premije, a da zatim osiguravači samostalno proračunavaju svoj doprinos za preventivu i režijske troškove. Time bi se omogućilo da premije osiguranja budu niže, jer će osiguravači nastojati da i nižim cenama privuku osiguranike.

Bilo bi značajno i normativno regulisati blok izuzeća u oblasti osiguranja, kako je to uređeno u drugim evropskim zemljama, da bi se uvažile specifičnosti ove privredne grane, a izbegla različita tumačenja o korektnosti pojedinih sporazuma. Posebnim propisom trebalo bi regulisati vrste sporazuma na koje bi se automatski primenjivala pravila o grupnim izuzećima, uslove koje sporazumi treba da ispune i ograničenja koja isti ne bi smeli sadržavati, zajednički tržišni udeo učesnika, trajanje izuzeća i uslove za njegovo ukidanje. Važnost ovog propisa trebalo bi da bude vezana za određeni rok, tj. do ukidanja sektorskih izuzeća u osiguranju na nivou EU i donošenja očekivane smernice Evropske komisije o procenama sporazuma u sektoru osiguranja.

Poruke sastavili prof. dr Jovan Slavnić i prof. dr Slobodan Jovanović

Upravni odbor Udruženja za pravo osiguranja Srbije usvojio je Poruke sa XVIII savetovanja na sednici od 16. 6. 2017. godine